

گفت‌وگو با اتابک نادری، بازیگر نقش شهید منصور ستاری

سربازان وطن در اولویت قرار گیرند

سرلشکر شهید منصور ستاری را بی‌شک باید از مهم‌ترین و تاثیرگذارترین نوابع و مبتکران ارتش بدانیم. فرماندهای با هوش و ذکاوت بالا که ابتکارهای او در تجهیز سیستم‌های راداری و پدافندی در طول جنگ تحمیلی در ارتقای توان نظامی ایران زبانزد است. او که لقب «معمار آینده‌نگر سیستم پدافندی هوایی ایران» را دارد با راه‌اندازی تأسیسات و امکانات جدید تعمیر و نگهداری و نیز اجرای طرح‌هایی مانند طرح اوج برای نیل به خودکفایی و آغاز نهضت طراحی و تولید جنگنده‌ها از جمله آذرخش و راه‌اندازی مرکز پژوهش، تحقیقات و آموزش (پتا) توان نگهداری نیرو را تقویت و به چند برابر قدرت قبلی ارتقا داد. این مهم برای کشوری که پایه‌های صنعتی‌اش تقریباً ضعیف بود، کاری شگرف محسوب می‌شود. این توانایی منحصر به فرد از دید اهالی سینما نیز دور نماند و فیلمسازان طی چندسال اخیر دو فیلم سینمایی برای نمایش توانمندی‌های منحصر به فرد او ساخته‌اند. «های‌پاور» یکی از همین فیلم‌هاست که این‌بار بر ابتکارات او در حوزه پدافند هوایی متمرکز است. نقش شهید ستاری را در این فیلم اتابک نادری ایفا می‌کند. هنرمندی که در فیلم «منصور» که آن هم براساس زندگی شهید ستاری بود، در نقش آیت‌الله... رفسنجانی حضور داشت.

علی‌رحیمی
گروه فرهنگ‌و هنر

۹ به عقیده شما ساختن فیلم‌هایی از این دست که بر قهرمانان ایرانی متمرکز هستند، چقدر در تقویت روحیه وطن‌پرستی و هویت‌سازی اجتماعی مؤثر هستند؟

به نظر من این آدم‌ها به عنوان قهرمانان کشور در حرکت‌های بزرگ ملی باهوش بالا و خلاق واژه «ما می‌توانیم» را هجی کردند. انسان‌هایی نترس، شجاع و با اراده بالا که می‌توانند به‌عنوان الگو برای نسل آینده معرفی شوند. وقتی «شوق پرواز» که من هم افتخار بازی در آن را داشتم پخش شد فرمانده وقت نیروی هوایی اعلام کرد که بعد از پخش این سریال داوطلبان استخدام برای خلبانی چند برابر شده‌است. جوانان دیدند، با فضای ارتش آشنا شدند و دوست داشتند در نیروی هوایی خدمت کنند. این نشان می‌دهد ثبت و شرح زندگی قهرمانان کشور در هویت‌سازی تاثیر به‌سزایی دارد.

۱۰ در کنار شخصیت‌پردازی این فیلم، ما با یک رویداد مهم هم روبه‌رو شدیم و آن تلاش برای تحقق شعار «ما می‌توانیم» بود. چقدر توجه به این عملکردهای موفق در سینما مفید است؟

بله دقیقاً، در کنار توجه به شخصیت بزرگی مثل شهید منصور ستاری، یک عملکرد بزرگ تاریخی روایت می‌شود که نباید از آن مغفول ماند. مثل «حمله به آچ ۳» که یکی از بزرگ‌ترین متدهای حمله هوایی به حساب می‌آید و جزو نبردهایی است که امروز در جهان تدریس می‌شود. طراحی این نبرد یک کار پیچیده بود که در نیروی هوایی توسط دلآور مردان همین کشور طراحی و ثبت شده‌است. های‌پاور نیز در آن برهه تاریخی به عنوان یک تاکتیک پدافندی بزرگ شناخته شده و با این فیلم ثبت شده‌است. به عبارتی در های‌پاور فقط شخصیت‌پردازی مدنظر نبود و می‌خواهد بگوید ما توانستیم با یک عملکرد هوشمندانه که توسط شهید ستاری هدایت شد، کاری در پدافند کنیم که غیر باور و تصور بود. حتی در فیلم آمده‌است که وقتی شهید ستاری گفت ما باید این کار را بکنیم همه متخصصان می‌گویند این امکان ندارد اما شهید ستاری آن را به «شد» تبدیل کرد. ثبت این عملیات به عنوان افتخار جنگی لازم است دیده شود و چه بهتر که به زبان سینما به تصویر کشیده شود و مردم ببینند. خیلی از مردم به‌خصوص آنهایی که جنگ را ندیده‌اند وقتی درباره این واژه صحبت می‌کنیم، ذهن‌شان درگیر خاکریز، اسلحه و درگیری می‌شود. آن هم جنگ است اما اقداماتی که برای دفاع از کشور در پدافند انجام شد، بسیار بزرگ و دیده نشده‌است. خودم من هم تازمانی که وارد پدافند هوایی اصفهان نشده بودم نمی‌دانستم حراست از آسمان کشور چگونه انجام می‌گیرد. های‌پاور هم می‌تواند یک جلوه تصویری جذاب و هم قصه‌ای شیرین برای ارتقای سطح آگاهی مردم به خصوص جوانان باشد.

۱۱ با وجودی که جنگ یکی از برهه‌های حساس درکشور بود و خیلی از کشورها تلاش می‌کنند این برهه‌ها را برای نشان دادن قهرمانان به طور دائمی در قالب فیلم و سریال به تصویر بکشند اما در ایران آن‌گونه که باید مورد توجه نیست، علت را چه می‌دانید؟

البته من نظر شما را قبول ندارم و همسو با نگاه شما نیستم. ما هر سال چند اثر در ژانر دفاع مقدس می‌سازیم اما باید بدانیم دفاع مقدس اصطلاحی است که به بعد از جنگ نیز مرتبط می‌شود. مثلاً فیلم «پدو» در رابطه با جنگ است اما نگاه آن بر تاثیرات جنگ بر زندگی آدم‌هاست. دفاع از وطن در همه جای دنیا مقدس است. فارغ از هر گرایش فکری و سیاسی، سرباز وطن که جان‌ش را برای امنیت و تمامیت ارضی کشور می‌گذارد در همه جوامع مورد احترام است. مادر شوق پرواز نشان دادیم خلبان‌ها با چه رشادتی در جنگ حضور داشتند و من این را به عنوان یک وظیفه می‌بینم که هر سینماگر و هر هنرمندی باید با یک ایده منطقی نسبت به این شخصیت‌ها جلو رود.

۱۲ منظور من توجه به الگوهای جامعه است. اگر دقیق نگاه کنیم چقدر مردم با شخصیت‌هایی مثل شهید ستاری آشنا هستند. فیلم و سریال بی‌شک در این خصوص نقش مهمی دارد مثلاً در شوق پرواز خیلی خوب شهید بابایی به مردم معرفی شد و حالا همه او را می‌شناسند اما درباره قهرمانان ملی دیگر آن‌گونه که باید کاری نشده‌است. سؤال من این است که چرا سینمای ما از آن بخش مغفول مانده‌است؟

استنباط شخصی من این است که مسائل سیاسی و اعتقادی را بیش از اندازه دخیل کرده‌ایم. در صورتی که اینها قهرمانان کشور هستند. سربازان وطن هستند و باید همیشه در اولویت پرداخته‌شدن قرار گیرند، ولی از آنجا که همیشه سیستم مدیریتی، سیاسی نگاه کرده ما از خیلی از آنها غافل شدیم. مثلاً شهید عباس دوران چه رشادتی کرد. مگر می‌شود تاریخ جنگ را بخوانید و از او یاد نکنیم. در آن زمان قرار بود اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد در بغداد برگزار شود و صدام اعلام کرده بود بغداد به اندازه‌ای امن است که حتی یک پرنده ایرانی که وارد فضای بغداد شود زنده نمی‌ماند. من یک نامه مجرمانه از آن زمان خواندم البته این نامه آن زمان مجرمانه بوده و الان دیگر عادی است. در آن زمان آقای ولایتی وزیر خارجه نامه‌ای خطاب به دولت می‌نویسند که تمامی راه‌های دیپلماسی عدم برگزاری اجلاس کنفرانس سران کشورهای غیرمتعهد در بغداد به بن‌بست خورده‌است. این یک سرافکنندگی برای کشور بود اما وقتی زبان دیپلماسی تمام شد دلیرمردان نیروی هوایی وارد عمل شدند و با یک عملیات موفق دیوار صوتی بغداد را شکستند و دو نقطه مهم آن را زدند تا نشان دهند بغداد امن نیست. ما نباید بترسیم که اگر این موضوع را مطرح کنیم وزارت خارجه ضعیف می‌شود، این نگاه سیاسی، سلیقه‌ای و محتاط کاری است. متأسفانه سیاسی‌کاری نمی‌گذارد پرداخت درست را انجام دهیم. این محتاط کاری بی‌خاصیت است که باعث می‌شود ما آنچنان که باید روایت‌های واقعی و ارزشمند را به نسل بعدی انتقال ندهیم.

۹ در جایگاه شخصیتی ایفای نقش می‌کنید که دو سال پیش محسن قصابیان به خوبی در نقش او بازی کرد. این مقایسه احتمالی مخاطب، حضور در این نقش را برای شما سخت نکرد؟

عموماً این اتفاق برای کاراکترهای تاریخی و قهرمان می‌افتد مثلاً سریال‌های مختلفی درباره رهبر انقلاب ساخته شده و شخصیت‌های مختلفی نقش او را ایفا کرده‌اند یا تاکنون چند هنرمند نقش امیرکبیر را بازی کردند. به نظر من این به نوع روایت و این‌که از چه زاویه‌ای به قصه نگاه می‌کنیم، برمی‌گردد. در فیلم منصور، آقای قصابیان نقش شهید ستاری را در مقطعی بازی کرد که این بزرگوار فرمانده نیروی هوایی بود. در فیلم های‌پاور شهید ستاری را در دورانی می‌بینیم که معاون پدافند و عملیات اجرایی بود و روایت فرق می‌کند. آنجا او را مدیر یک پروژه می‌بینیم که می‌خواهد یک جنگنده را وارد خط تولید کند و در این سریال شهید ستاری را در میدان جنگ می‌بینیم. فیلم در ژانر دفاع مقدس است اما نه مثل فیلم‌های دفاع مقدسی که تمرکزشان بر جنگ، خاکریز و بمب و خمپاره است؛ بلکه جنگ فکری، تکنولوژی و تاکتیکی را روایت می‌کند و می‌خواهد نشان دهد شهید ستاری با چه ترفندی توانست به نیروهای هوایی دشمن ضربه بزند.

۱۰ داستان های‌پاور چه مقطعی از جنگ را روایت می‌کند؟

های‌پاور، اسم یک رادار هوایی است و داستانی از یکی از عملیات‌های موفق هوایی در والفجره را روایت می‌کند. فیلم نگاهی جذاب و دیدنی به آن باز زمانی دارد.

۱۱ شهید ستاری چه‌ای در دسترس در تاریخ بعد از انقلاب است. برای رسیدن به نقش او چه کردید؟

من همواره به شناخت قهرمانان جنگ و کشور، به‌خصوص قهرمانان نیروی هوایی و خلبانان عرق و علاقه خاصی دارم. پس از این‌که این نقش به من داده شد، مستندهای زیادی از این شهید بزرگوار تماشا کردم، درباره زندگی و شخصیت وی مطالعات فراوانی انجام دادم و همچنین برای رسیدن به این نقش با کارگردان اثر گفت‌وگوهای زیادی داشتم. علاوه بر آن خود پدافند هوایی ارتش هم از یکسو ویدئوهای خوبی را در اختیار من گذاشت که در مطالعاتم مؤثر بود و هم امکان دیدار با هم‌رزمان و هم‌دوره‌ای‌هایش را فراهم کردند. من از آنها خواستم خاطرات‌شان را از شهید ستاری بیان کنند. کارهایی که کردند، اخلاق، رفتار، شوخ‌ها و... را به من بگویند که خیلی در آشنایی من کمک کرد. تلاشم این بود با شخصیت جور دیگری نزدیک شوم و من هم در روایت صادقانه‌ای که فیلم می‌خواست داشته باشد و در دسته‌بندی کلی فیلم و نگاه سازندگان قرار بگیرم. این‌که شبیه بوده است یا نه بعد از تماشای فیلم در جشنواره به عهده مخاطبان است.

